



Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Diaspor quruculuğu, lobbiçilik və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi

XX esrin sonundan başlayaraq, xüsusile 2020-2025-ci illər dövründə Azərbaycan diaspor quruculuğu sahəsində ciddi irəliliyişlərə nail olub. Dövlət səviyyesində bu sahəye göstərilən diqqət və dəstək, diaspor təşkilatlarının feallığının artırılması ölkəmizin beynəlxalq təsir gücünü genişləndirməyə xidmət edir.

Həyata keçirilən program və layihələr nəticəsində müxtəlif ölkələrdə diasporal gənclər, təşkilatlar və ictimai fəalların aktivləşmisi Azərbaycana eləv üstünlükler qazandırır.

Koordinasiyalı, sistemi və məqsədyönlü fəaliyyət öz nəticəsini verir

Son illerdə xaricdə yaşayan azərbaycanlı gənclər üçün əsaslı tehsilma rəfləndirmə tədbirləri-yerli və beynəlxalq yay-qış düşərgələri, bazar günü məktəbləri fəaliyyətə başlayıb. 2025-ci ilde yalnız Azərbaycan daxilində deyil, həm də Avropa-pada, Qazaxistan, Qırğızistan, Özbəkistan və Gürcüstanda bu cür tedbirlərin keçirilməsi diasporun təsir gücünün artmasına xidmət edir. Ele bu kontekstdə bir neçə gün önce Stokholm şəhərində İsvəçəde fəaliyyət göstərən azərbaycanlı diaspor nümayəndələrinin geniş tərkibli videokonfransı baş tutub. Burada əsas diqqət təşkilatı islahat-lara, struktur dəyişikliyinə və gələcək fəaliyyət istiqamətlərinə yönəlib.

Toplantının ən mühüm nəticələrindən biri İsvəçin müxtəlif şəhərlərində fəaliyyət göstərən 20 Azərbaycan dərnəyinin bir araya gelərək vahid qurum - SAF, yeni İsvəç Azərbaycan Federasiyası daxilində birləşməsi olub. Bu addım diaspor təşkilatlarının fəaliyyətinin daha koordinasiyalı, sistemli və məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilməsinə xidmət edir. Toplantı çərçivəsində yeni idare heyəti seçilib, həmçinin Federasiya daxilində 7 funksional şöbə yaradılıb: iqtisadiyyat, mədəniyyət, idman, hüquq, media və kommunikasiya, səhiyyə, inzibati şöbələr. Federasiya

müxtəlif layihələr vasitəsilə İsvəçdəki Azərbaycan icmasının birləşməsi gücləndirməyə çalışır. Görüş zamanı 2026-ci ilə qədər həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan layihələr üzrə ilkin ideyalar da irəli sürürləb. Əsas prioritetlər arasında Azərbaycan mədəniyyətinin İsvəç cəmiyyətine tanıtılması, gənclərin diaspor fealiyyətlərinə daha fəal cəlb olunması və Azərbaycan dövlət qurumları ilə əməkdaşlığın genişləndirilməsi yer alır. Digər ölkələrdə də bu qəbldən olan hallar Azərbaycan diasporunun daha güclü mövqeyə sahibinə çevrilməkdə olduğunu göstərir. O da mühüm faktdır ki, Diaspor quruculuğuna beynəlxalq əməkdaşlıq kontekstində xüsusi önəm verilir. Məsələn, 2022-ci ilde Türk Dövlətləri Təşkilatı ilə birgə "BakıŞuşa Forumu" keçirilib, forum çərçivəsində üzv dövlətlərin diaspor qurum rəhbərləri arasında koordinasiyalı fəaliyyət strategiyaları müzakirə olunub. 2023-cü ilin sentyabrında "Türk Dövlətlərinin Diaspor Gənclərinin I Forumu" Bakı şəhərində keçirilib; burada Türkiye, Qazaxstan, Özbəkistan, Qırğızistan və Türkmenistan kimi TDT üzv ölkələrin gənc nümayəndələri iştirak edib. 2024-cü ilin fevralında isə Budapeştdə təşkil olunmuş Azərbaycan Diaspor Gənclərinin Beynəlxalq Forumunda təxminən 120 gənc, 40a yaxın ölkədən birləşmiş və diasporun postmünaqışa dövründə rolü müzakirə edilib. Cari ilin planları arasında diaspora gənclərinə yönelik tədbirlərin daha da genişləndirilməsi, bazar günü məktəblərinin və yay düşərgələrinin Avropada və Mərkəzi Asiya ölkələrində təşkil olunması nəzərdə tutulur. Bununla yanaşı, diaspor təşki-

Azərbaycan diasporu daha güclü mövqeyə sahiblənir...



latlarının koordinasiyası üçün daha qlobal platformaların yaradılması və digital arenada fəaliyyət gücləndirilməsi vacibdir.

Dövlət səviyyəsində aparılan koordinasiyalı siyaset prosesə müsbat təsir göstərməkdədir

Diaspor quruculuğunda məqsəd yalnız say artırmaq deyil, həm də diaspor nümayəndələrinin öz ölkələrinde siyasi və iqtisadi təsir imkanlarını gücləndirməkdir. Gənclərin təhsil, mədəni və iqtisadi sahələrdə fəallığının artırılması diasporun Azərbaycan üçün yumşaq güc potensialına çevrilməsində mühüm əhəmiyyət daşıyır. Bu fonda dövlət səviyyəsində aparılan koordinasiyalı siyaset prosesə müsbət təsir göstərməkdədir.

Hazırda Azərbaycan diasporunun quruculuğu istiqamətində institutional dəstək, gənclərin təhsili, beynəlxalq forumlar, media və informasiya platformaları, praktiki layihələr və xaricdə yaşayan soydaşlarımızın koordinasiyası sahəsində ciddi addımlar atılır. Bu istiqamə-

mətdə aparılan işlər Azərbaycan dövlətinin diaspora siyasetinin uğurla formallaşmasının göstəricisidir. Dövləticimai tərəfdəşlığı formatında davam edən bu siyaset Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə yumşaq güc mövqeyini möhkəmləndirməyə xidmət edir. Dünya təcrübəsi də göstərir ki, diaspor fealiyyəti müasir dövrə yalnız miqrantların öz aralarında ünsiyyət və mədəniyyətləri ni qoruyub saxlaması ilə məhdudlaşdır. O, artıq ölkənin xaricdəki yumşaq güc siyasetinin bir hissəsi, milli maraqların müdafiəçisi, beynəlxalq aləmdə lobbi və informasiya vasitəsi kimi strateji əhəmiyyət kəsb edən bir mexanizmə çevrilib. Azərbaycan da bu sahədə mühüm addımlar ataraq güclü və təşkilatlanmış diaspora yönəlik siyaset həyata keçirir. Diaspor fealiyyətinin bir sıra üstünlükləri var ki, onlar həm dövlətə, həm cəmiyyətə, həm də diaspor üzvlərinin özlərinə birbaşa fayda verir. Xarici ölkələrdə yaşayan diaspor nümayəndələri yaşadıqları cəmiyyətlərdə ölkələrini təmsil edir, onların mədəniyyətini, tarixini və

reallıqlarını təbliğ edirlər. Xüsusilə informasiya mühərribələrinin getdiyi bir dövrdə diasporun real faktlara əsaslanan məlumat yayması, ictimai reyin formallaşmasına təsir göstərməsi mühüm əhəmiyyət daşıyır. Məsələn, Azərbaycan diasporu 44 günlük Vətən mühərribəsi dövründə beynəlxalq media və ictimaiyyətə ölkənin haqq səsini çatdırmaqdə xüsusi fəaliyyət göstərib. Diaspor fealiyyəti xaricdə yaşayan azərbaycanlıların milli-mədəni kimliklərini qoruyub saxlamaq baxımından da əvəz olunmaz vəsiyyətdir. Yaxşı təşkilatlanmış diaspora həmcinin siyasi lobbiçilik baxımından da əhəmiyyətli rol oynayır. Bir çox ölkələrdə diaspor təşkilatları yerli parlamentlər, bələdiyyələr, ictimai qurumlarla əlaqə quraraq öz ölkələrinin maraqlarını müdafiə edən qərarların qəbuluna təsir göstərə bilirlər. ABŞ, Fransa, Almaniya kimi ölkələrdə Azərbaycan diasporu artıq bu istiqamətdə real addımlar atır və erməni lobbisinin təsirini azaltmağa çalışır.

Diaspor üzvləri ölkələri ilə iqtisadi əlaqələri də genişləndirə bilirlər. Xaricdə yaşayan azərbaycanlı iş adamlarının ölkəyə investisiya yatırması, biznes əlaqələri qurması, ixrac və idxlə əməliyyatlarını inkişaf etdirməsi milli iqtisadiyyat üçün əhəmiyyətlidir. Diaspor həm də ölkə məhsullarının xarici bazarlarda tanıtılmasına və satışına töhfə vere bilər. Diaspor fealiyyəti gənc nəsilde vətənə bağlılıq hissini gücləndirir, onların həm mənəvi inkişafına, həm də liderlik bacarıqlarının formallaşmasına kömək edir. Bütün bunları Azərbaycan dövləti nəzerə alır.

Tahir TAGİYEV

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyiyle çap olunur.